

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS- en PRISSEN.

- *Koof de Stads.* f 12.
- *Fransco per post.* » 14.

(Verschijnende drie malen ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIEN

15 cents de regel
Behalve 35 cents zegel.

SERVIË.

De tegenzeggingen in de tijdingen, welke de Duitse pers ons omtrent de zaken van Servië mededeelt, zijn zeer menigvuldig. Nog maar weinig dagen geleden bevatte zij de onderwerping van Wueschitsch en Patroniewitsch aan de bevelen van Rusland. Thans is het weder het tegendeel. Wel verre van Servië te verlaten, zullen zij volhouden om of willens of onwillens te blijven, en de Heer Lieven, welke deze weigering natuurlijk in verlegenheid moet brengen, zou eene nieuwe volksvergadering te Kraynjewacz hebben bijeengeroepen; maar men zegt niet met welk doel.

Het is te wenschen dat dit spel spoedig zal eindigen.

Eene algemeene beweging heerscht in Bosnie, en men is van gedachten, dat aldaar spoedig een opstand zal uitbarsten. Het volk is zeer ontevreden over het toetsel, en over de aangenomene wijze om de belastingen te heffen. De verbittering tegen de Albanen is ook zeer groot. De verheven Porte is van den toestand dezer provincie niet onbewust; want zij verzamelt aldaar eene aanzienlijke krijgsmagt.

RUSLAND.

-- Niettegenstaande de gestrenge straffen, welke keizer Nicolaas over de Russische deserteurs heeft uitgesproken, vermeerdert het getal nog dagelijks. Vele Polen bevinden zich onder dezelve, zij willen liever voor altijd uit hun vaderland verbannen zijn, dan zich aan eene dienst onderwerpen, die hun onverdragelijk toeschijnt. Het grootste gedeelte heeft den wijk genomen naar Pruisen, alwaar zij bij de boeren in dienst treden.

ENGELAND.

Te Para heeft onlangs eene nieuwe meeting voor de herroeping der Unie plaats gehad; vijf à zesduizend personen waren hierbij tegenwoordig. Belangrijke besluiten heeft men aldaar genomen; zij bewijzen dat de Ieren besloten hebben om den weg dien zij begonnen hebben, tot het einde toe voort te zetten, en dat de hinderpalen, wel verre van hunnen moed te benemen, denzelfden versterken.

De Londensche dagbladen behelzen thans eene dres van den handel van Birmingham aan de koningin. De toestand der Engelsche nijverheid, wordt er met treurige kleuren afgeschilderd, en de onder tekenaars gaan zoo ver, dat zij de wegending van het ministerie vragen. Het tafereel dat zij van den nood, welke in hun land heerscht, ophangen, is niet overdreven; maar wij gelooven, dat het niet zoo gemakkelijk zal zijn dezelve te verstellen, als zij zulks schijnen te denken.

SPANJE.

Telegrafische Depêche. Madrid 10 Aug. Zondag aanstaande zal in de salons van den hertog de villa Hermosa eene grote bijeenkomst van kiezers gehouden worden. De uitnodiging zal door middel der dagbladen geschieden. De kiezers van alle partijen zullen uitgenoodigd worden, een centraal verkiezingskomitee te benoemen. De beoemings van den heer Prim als gouverneur van

Barcelona is een maatregel die eene nuttige atrekking schijnt te moeten hebben, aangezien den invloed, welke hij in de hoofdstad van Katalonie bezit. Aan het opstellen der concepawet tot organisatie van den staatsraad wordt ijverig gearbeitet.

De generaal Espartero, den 7 met de Malabar voor Lissabon aangekomen, heeft de vergunning om aan wal te stappen niet kunnen bekomen; hij is aan boord van den Prometheus naar Londen vertrokken, en heeft Bajonne aangedaan, om van daar de Hertogin mede te nemen, in dien zij zich nog aldaar bevond; maar zij had reeds die stad verlaten om zich naar Parijs te begeven. De ex-regent is niet aan wal gestapt, en de Prometheus is den 16 naar Londen gestevend.

Het garnizoen van het fort Montjuich heeft eindelijk het nieuwe gouvernement erkend. De langdurige ongerustheden der bevolking van Barcelona zal dus ophouden; de komst van den brigadier Prim in die stad zal waarschijnlijk de vrees doen verdwijnen, welke de eisch van eenige heethoofden veroorzaakte.

Men spreekt niet meer van de af trekking van Montjuich, en het besluit der junta zal naar alle waarschijnlijkheid zonder uitwerking blijven.

De tegenstand van de junta aan het departement heeft verscheidene personen moeten verwonderen. Doch die verwondering zal ophouden, als zij weten dat verscheidene harer leden, een republikeinsch dagblad schrijven, waarvan het eerste nummer den 10 verschenen is, en het titelblad eene troep patriotten voorstelt, welke Maria Christina, Espartero en de kroon met den voet trappen. Ook is het duidelijk dat de junta het minder op het ministerie dan op de monarchie gemunt had. Door het eene omver te werpen, hoopte zij het andere gemakkelijk te vernietigen, en zulks zou haar doel geweest zijn, indien zij de magt nog eenigen tijd behouden had.

Men heeft vele gissingen gemaakt omtrent de gedragslijn, welke Maria Christina voortaan zou volgen. Het schijnt nu zeker, dat zij zal wachten met naar Madrid terug te keeren, tot dat de koningin Isabella II haren eed voor de cortes zal hebben afgelegd. Zij zal te voren eene soort van manifest doen bekend maken, waarin zij zal verklaren, dat hare uitdrukkelijke bedoeling is, zich in het geheel niet met eenige staatkundige zaken te bemoeijen, maar zich uitsluitend met het bestier der goederen van hare dochter zal bezighouden.

FRANKRIJK

Den 12 Augustus is Mevrouw Espartero, vergezeld door den brigadier Loigorri, te Bayonne aangekomen, alwaar zij eenige dagen zoude vertoeven, alvorens hare reis te vervolgen.

-- De heer Langsdorff, Fransch gezant in Brazilië, heeft aan den heer Guizot verklaard, dat de verworping van het ministeriële ontwerp omtrent de vreemde suikers, de goede gezondheid van het Braziliansch gouvernement jegens Frankrijk werkelijk heeft verflaauwd. De heer Langsdorff zal in het laatst van October naar Rio Janeiro terugkeeren.

-- Het schijnt thans zeker te zijn dat de Hertog van Bordeaux eerlang eene reis naar Engeland zal onderneemen, met het doel om de bronnen te leeren kennen van de grootere voortreffelijkheid der Engelsche marine. Men voegt er bij dat de familie

van den Hertog hem aanspoort om zijn voornemen zonder dralen ten uitvoer te leggen, ten einde hem daardoor het treurig berigt te besparen van een gebeurtenis welke men als kort aanstaande beschouwt.

De Hertog van Angoulême is namelijk sedert eenigen tijd ernstig ongesteld en men gelooft niet dat hij den winter zal kunnen halen.

-- De Hertogin van Orleans en de Prinsen, hare zonen, zijn op het punt geweest van een ellendig ongeluk met het rijtuig te hebben. Bij het afrijden van eene steile helling in het woud van Carreau nabij Presles, is de steil of klomp, die de fourgon, welke het rijtuig der Hertogin volgde, moest tegen houden, gebraken en de fourgon is in volle vaart tegen het rijtuig der Hertogin komen botsen, met deszelfs disselboom in het achterpaneel van het rijtuig indringend. In het rijtuig bevonden zich de Hertogin, de jeugdige graaf van Parijs, de graaf van Eu en de prins van Wurtemberg; alles is evenwel nog zonder ongeluk afgegaan.

-- Men schrijft uit Tunis van den 22 Julij:

« De Bey van Tunis heeft den 20 dezer de heeren Lecorbeiller en Gillart, Fransche officieren, kommandanten en instructeurs, de eerste van de artillerie, de tweede van de infanterie van den Bey, en sedert anderhalf jaar, op eene officieele aanvraag, door den minister van oorlog den marschalk Soult, naar Tunis gezonden, bij zich in zijn paleis van Bardo Djedid, ontboden, en hun na hun eenige opmerkingen ten aanzien van de militaire dienst te hebben medegedeeld en zich lang met hen over intevoeren verbeteringen te hebben onderhouden, de orde van Nicha Istikkar (teeken van roem) ter hand gesteld, ter belooning van hunnen ijver en hunne verdiensten, en als een bewijs van zijne hooge tevredenheid.»

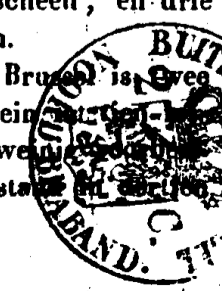
BELGIE.

Reizigers, welke zich onlang bij den eersten trein bevonden van Mons naar Brussel, zijn bij het station Ruijsbroek aanschouwers geweest van eenen geheel nieuwsoortigen en belangrijken wedloop. Op het oogenblik dat de trein zich in beweging stelt, ziet een jonge hond, een soort van hazewind, zijnen meester in de waggon stappen en volgt hem onmiddellijk. Van Ruijsbroek tot aan Torét houdt het vliegende dier hun bij; niettegenstaande de groote snelheid van den trein. Te Torét aangekomen zijnde, komt de trein den hond vooruit, de hond gedurende een half uur op een afstand van vijfzig mètres (Ned. ellen) volgde. Op de hoogte van den Nieuwen Molen; was de hond ver achter, zodat men niets zag dan een zwarte stip. Eindelijk toen de trein bij het station was aangekomen, waarden men den looper die weldra verscheen, en drie minuten na de reizigers aankwam.

De afstand van Ruijsbroek naar Brussel is twee uren, en deze werden door den trein in twee minuten afgelegd. -- Er zijn slechts weinigen die den van dat een hond dezen afstand in twee minuten heeft doorgelopen.

NEDERLAND.

St. MICHIËLS GESTEL 17 Augustus. Heden had de jaarlijksche plegtige prijsuudcloeding in het Seminarie

(2de afd.) alhier plaats. Z. E. de Heer Haardveld de Bisschop van Emmaus, vergezeld van deszelfs Coadjutor, Mgr. de Bisschop van Gorinchem, opende de rede, als naar gewoonte, met eene latijnsche toespraak; waarin Z. Hw. wel geliefde zijne tevredenheid wegens de vorderingen in het onderwijs der kweekelingen van het gesticht over het algemeen liet drukken. De onderscheidene daarop volgende opmerkingen in de latijnsche, Nederduitsche, Grieksche en Fransche talen, door acht kweekelingen uitgevoerd, en door de muziek van het zoowel geregelde en uitmuntend geëfende gezelschap Toonkunstenaars uit de gemeente Driel afgewisseld, mogten de algemeene goedkeuring en vele toejuichingen van de aanwezigen ontvangen. Het gezang uit de Esther van Racine: *Que le Seigneur est bon!* Muziek van den Eerw. Heer Professor A. H. Kluytmans, en een vroegdeezang, vervaardigd door den kweekeling H. J. M. Kverts, muziek van denzelfden, zonder begeleiding van orkest door een veertigtal studenten-stemmen uitgevoerd, vonden niet minder bijval bij de ditstanten. Eene talrijke schaar van geestelijken en andere in den bloei van het gesticht belangstellende personen, ook dit jaar wederom alhier zamengevloeid, zette deze plegtigheid niet weinig luister bij.

-- Men verzoekt ons uit Leeuwarden het volgende te plaatsen:

Niettegenstaande het Z. M. bij aanschrijving van het Departement van Oorlog van den 19. Maart 1842. N° 1 A, goedgunstig behaagd heeft te gelasten, dat voor de Roomsche katholieke Militairen op de feestdagen, in genoemde aanschrijving vermeld, even als op Zondagen, Kerk parade zal worden gehouden, heeft dit alhier op Maria Homelvaart, 15 Augustus, geen plaats gehad, maar zijn integendeel de alhier garnizoenhoudende Militairen, zoo Katholijken als anders gezinden, op dien dag, tergelegenheid van de algemeene Inspectie, gehouden door Z. E. den Heer Luitenant Generaal de Favauge, verplicht geworden, militaire marsch en exercitien te verrigten, het geen niet alleen voor de Katholijken tengevolge heeft gehad, dat zij dien dag de Misofferande niet hebben kunnen bijwonen, maar zekerlijk ook met alle reglementen strijdig is geweest.

's GRAVENHAGE 18 Augustus In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ingekomen en naar de Commissie *ad hoc* verzonden een adres van den stedelijken raad te Brielle, tegen de aangeboden voordragt tot wijziging der wet op de regterlijke organisatie.

De Voorzitter heeft kennis gegeven, dat tot rapporteurs nopens die voordragt benoemd zijn de heeren van Rosenthal, van Akerlaken, den Tex, van Goltstein en van Heloma.

Daarna zijn de beraadslagingen aangevangen over de voordragt van wet houdende voorziening met betrekking tot het rekenpligtig beheer der scheepssoldijen.

De heeren van Dam van Isselt, van Hoorn van Burgh en van Rappard hebben zich vóór en de heeren van Rechteren, Tromp, Bruce, van Goltstein, Schooneveld, Luzac en van Rosenthal tegen het ontwerp verklaard.

Z. Exc. de Minister van Marine heeft het voorstel breedvoerig verdedigd.

Ter stemming overgegaan zijnde, is de voordragt aangenomen met eene meerderheid van 25 tegen 23 stemmen.

Vóór hebben gestemd de heeren Ingenhousz, van Bleywijk, Kniphorst, van Heeckeren, Uytwerff Sterling, Backer, Romme, Hialopen, van Rappard, Nederburgh, Buma, Enschedé, Snouck Hurgronje, Gouverneur, Luyben, van Akerlaken, van Dam van Isselt, van Nes, van den Bosch, Druyvestein, van Hoorn van Burgh, Menso, Hooft, den Tex en Gevers van Endegeest.

Tegen hebben gestemd de heeren Bruce, Tromp, Scheers van Harencarspel, Petit, van Heloma, Verwey-Mejan, Cost Jordens, Schooneveld, van Nagell, Luzac, Star Busmann, Corneli, Nedermeijer van Rosenthal, Michiels van Verduynen, van Rechteren, de Man, van Rijckevorsel, Brouwer, Modderman, van Goltstein, van Panhuys, Anemaet en Boreel van Hogelanden.

Door de Commissie tot de verzoekschriften is verslag uitgebragt:

1. Bij monde van den heer Brouwer, 10 op een adres van D. van Olderen, te Utrecht, klagte inhoudende tegen den notaris de Graaf aldaar, wegens handelingen, nopens de nalatenschap van zijnen vader; 20 op een adres van J. H. Kranendonk, te Delft, c. s., leerlooijers of lederbereiders, verzoekende, dat bij de beraadslagingen over de tarieven van in-uit-en doorvoer op hune industrie regard moge worden geslagen, en 30 op een adres van J. Kociman, c. s., goud- en

zilverwerken te Schoonhoven, de medewerking der Kamer inroepende tot het daarstellen van nieuwe welten op den waarborg. -- Omtrent het eerste besluit de Kamer tot de orde van den dag en omtrent de anderen tot de nederlegging ter griffie.

Bij monde van den heer Boreel van Hogelanden, 10 op een adres van G. J. van M. Vinckles, te Amsterdam, de aanschrijving der Kamer wijzigende op een wijziging, om de oorspronkelijke water de kracht van den stoom te vervangen; 20, op een adres van de weduwe van Diest, geb. van Dijk, op vorige stukken terugkomende, en 30 op twee adressen, als van H. Minderman, te Amsterdam, en C. van der Tuuk, te Haarlem, mededeeling doende van financiële ontwerpen. -- Omtrent de beide eerste gaat de Kamer over tot de orde van den dag en omtrent het laatste tot de nederlegging ter griffie.

De vergadering is tot nadere bijeenroeping gescheiden.

— Aan de Tweede Kamer is rondgedeeld een gewijzigd ontwerp van wet op de middelen, tot bestrijding der uitgaven van de tweeljarige staatsbegrooting over 1844 en 1845.

In de raming heeft men het oog gehouden op de uitkomsten van het voorleden jaar. Onder de middelen is thans ook opgenomen de belasting op de inkomsten van vaste goederen, renten en ambten, uitgetrokken tegen een bedrag van f 5,300,000.

Als tiende middel worden opgenomen de sommen, in de jaren 1844 en 1845 beschikbaar zullende blijven, als het batig slot van de ontvangsten en uitgaven der volkplantingen en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, overeenkomstig art. 59 der Grondwet, en die, wanneer het juist bedrag daarvan zal kunnen worden bepaald, nader bij de wet aan de schatkist zullen worden toegewezen.

Het getal opcenten op de belastingen blijft hetzelfde.

De regering geeft in hare antwoorden te kennen, dat de koffij en tabak beide tot de voornaamste handelsartikelen van onze markt behooren; dat de heffing van een eenigermate belangrijk consumtierecht, naar het inzien der Regering, zou kunnen schaden aan de handelsondernemingen en het buitenlandsch vertier belemmeren; dat zij alzoo zwaarigheid moet maken om tot zoodanige heffing een wetsontwerp aan te bieden.

Nopens de verbetering der suikerbelasting hoopt de Regering in eene volgende Zitting een voordragt te kunnen aanbieden.

De Regering vleit zich, dat de over het geheel lager gestelde raming genoegzame waarborgen oplevert tegen teleurstellingen, wanneer namelijk ook de nieuwe of verbeterde middelen, waaromtrent ontwerpen van wet aanhangig zijn, of worden aangeboden, door medewerking der Vergadering zullen tot stand komen, en zulks te eerder, vermits de opbrengsten over het loopend jaar meer voldoende uitkomsten mogen doen verwachten ten aanzien van de bestaande middelen.

— Naar men uit geloofwaardige bronnen vernoot, is onlangs eene voor de geschiedenis der Boekdrukkunst hoogst gewichtige ontdekking gedaan. In de koninklijke bibliotheek alhier zijn namelijk twee fragmenten gevonden van een hier te Lande gedrukt Donatus, welke volgens het oordeel van kenners, verschillende sporen van hooge oudheid bevatten, zoodanig, dat zij nog vóór den *Spiegel der behoudenis* gedrukt schijnen te zijn. Men kan voor als nog hieromtrent gene uitvoeriger mededeeling doen, doch hoopt eerlang in staat te worden gesteld de resultaten bekend te maken van het ijverig en nauwkeurig onderzoek, waarmede zich eenige onzer meest bevoegde regters in deze zaak onledig houden.

— Antwoorden der Regering, op de bedenkingen welke in de Afdelingen der Staten-Generaal vroeger gemaakt zijn tegen de voordragten van wet, uitmakende de staatsbegrooting voor de jaren 1844 en 1845:

» Bij de Regering bestaat, even als bij de Kamer, de overtuiging, dat er evenwigt tusschen de inkomsten en uitgaven behoort te bestaan, en zij wenscht met haar dat men, om dit te bereiken, niet in die mate, als zulks thans plaats heeft, afhankelijk moge zijn van de meer wisselvallige bijdragen uit de Overzeesche Bezittingen van den Staat.

» Zij heeft dan ook niet opgehouden, al zoodanige bezuinigingen in te voeren, welke tot vermindering der staatsuitgaven konden leiden, en bij het opmaken der begroting van 1844-1845 besparingen tot een bedrag van circa een millioen gulden voorgesteld, zonder daarom af te zien van het voorbereiden van meerdere bezuinigingen; maar destijds nog onbekend met het te kort van 1842, dacht zij, dat deze laatste nog voor uitstel valbaar waren, in afwachting der finale regeling van de zaken van België.

» Intusschen heeft de Regering begrepen dat, na de bekrachtiging van het tractaat met België, en nadat haar het te kort over 1842 was bekend geworden, tot het invoeren van meerdere bezuinigingen moest worden overgegaan, en zij heeft zich volgens van de Kamer kunnig gegeven, dat op de begroting van 1844 nog f 2,000,000 op die van 1845 f 1,800,000 zou worden bezuinigd, ofschoon zij voor zich zelve de overtuiging heeft, dat door een plotselinge, zoo aanzienlijke vermindering veler belangen op eene bedroevende wijze zullen worden benadeeld, en vele nuttige en hoogst wenschelijke werken zullen moeten worden opgelaten. Het welk door eenen succesvollen voortgang op den weg, dien de Regering sedert 1840 heeft bewandeld, zou hebben kunnen vermeden zijn geworden.

» Naar aanleiding van, en ter voldoening aan de opgemaakte verklaring, zijn de vroeger ingediende begrotingwetten herzien, en worden, voor soover de zelfde eenige verandering hebben ondergaan, hiernevens gewijzigde ontwerpen aan de Kamer overgelegd, met bijvoeging van nader opgemaakte berekeningen en uitgewerkte toelichtende staten, mitsgaders een staat van vergelijking, ten bewijze dat, ofschoon het totale cijfer der begrooting voor het jaar 1844 slechts f 237,903,63 en van het jaar 1845 slechts f 514,826,23 minder bedraagt dan de primitief voorgedragene, de vroeger opgegeven bezuinigingen niet alleen merklijk in de verschillende uitgaven zijn gebragt, maar over het jaar 1844 ruim f 300,000 meer zullen bedragen dan vroeger is opgegeven wanneer men daarbij in aanmerking neemt dat sommige uitgaven hebben moeten worden verhoogd, ten gevolge van het verdrag van 5 November jk., en van de sedert de indiening der begrooting uitgevaardigde wetten of daargestelde algemeene verordeningen.

» De Regering meent dan ook alnu op de medewerking der Kamer tot vaststelling der gewijzigde begrooting te mogen rekenen, daarbij opmerkende dat eene vermindering van uitgaven, ad f 1,800,000, in vergelijking met de loopende begrooting, zoo aanzienlijk is, dat men het voorhands als onmogelijk meent te mogen beschouwen om meerdere besparingen in te voeren zonder den gang van het algemeen bestuur te belemmeren, de perceptie der belastingen aan fraudes en ontduiking prijs te geven, en de militaire en fysieke defensie des Lands in de waagschaal te stellen; houdende zij zich overtuigd dat de Kamer in deze hare beschouwing zal deelen, wanneer zij in overweging gelieft te nemen, dat de nu voorgedragen bezuinigingen zich niet over het geheele cijfer der begrooting kunnen uitstrekken, vermits het geheele eerste hoofdstuk, de bij de Grondwet bepaalde uitgaven voor de Staten-Generaal, de bij de wet vastgestelde jaarwedden van de Algemeene Rekenkamer, mitsgaders het hoofdstuk handrende over de nationale schuld, buiten het bereik der besparingen vallen, en deze alzoo slechts op een bedrag van minder dan de helft der begrooting hebben kunnen worden toegepast.

» Overigens zal het al of niet mogelijke van het oogenblikkelijk invoeren van meerdere uitsparingen meer opzettelijk behandeld worden bij de beantwoording der aanmerkingen op elke bijzondere begrootingswet van ieder departement van algemeen bestuur.

§ 2. De aanmerkingen, gericht tegen de aanvankelijk voorgestelde besparingen en tegen een verondersteld gebrek aan eenstemmigheid deswege bij de hoofden der ministerieel departementen, vervullen dan ook door den meerderen omvang, thans aan de bezuinigingen gegeven, en door de verklaring, afgelegd in het comité-generaal van den 20 Mei jongstleden.

§ 3. De invloed, welke het met België gesloten tractaat van den 5 November des vorigen jaars op de begrooting der uitgaven en inkomsten zal hebben, is thans in de gewijzigde voorstellen en de daarbij gevoegde berekeningen aangewezen.

Eerst na de regeling van de zaken met België kon, als gevolg daarvan, die met Luxemburg plaats grijpen; daarmede is thans aangevangen, doch de aard en omvang dezer verevening zal ook eenige tijdsruimte vereischen, om tot een resultaat te leiden.

Ten aanzien van de domeinen, bij de wet van 25 Mei 1816 aan prins Frederik der Nederlanden afgestaan en der betaalde som aan de Agnaten van het Huis van Nassau, heeft de Regering hare beschouwingen vroeger medegedeeld, en harenzijds bestaat voor alnog geene aanleiding tot het doen van eenig bepaald voorstel te dien aanzien.

Deze punten schijnen buiten regtstreeksche betrekking tot de onderhavige begrooting te staan; daerop

al door die leden, welke deszins reserves ge-
maakt hebben, kunnen worden teruggekomen, bij
leigheid van de regeling der uitgaven, in den
laat B. vermeld, welke eerst al kunnen plaats hebben
adat de banden met België, welke men alreeds spoed-
ig kan te gemoet zien, geheel zal zijn afgevoerd,
waarna tot de regeling zodra mogelijk zal worden
overgegaan.

Het zal wel overtuiging zijn te betoogen dat, vermits
volgens de laatst ingediende staatsrekening een te kort
of ongedekte achterstand over de jaren 1840 en vroeger
van f 30.360,173,27 bestaat, de creatie van
f 18,000,000 5 per cent nationale schuld tot geen
ander doeleinde heeft en zal kunnen worden aange-
wend, dan om het daardoor veroorzaakt, gebrek aan
gelden in 's Rijks kassen aan te vullen; zoo als dan
ook daaromtrent volledige opheldering gegeven is, ter
gelegenheid van de jongste overwegingen ter tijdelijke
voorziening in de behoeften van de schatkist, terwijl
in de eerst in te dienen staatsrekening de verantwoor-
ding daarvan zal blijken.

§ 4. De leden, welke bezwaar in de aangeboden
begrooting hebben gevonden, omdat, naar hun bewere-
ren, niet alle staatsuitgaven daarop zijn gebracht,
hebben zich noch juist noch volledig uitgedrukt, wan-
neer hun beweren, dat het bestaan van bijzondere
kassen en administraties veel tot verduistering van den
waren staat van 's Lands finantien heeft toegebracht, en
dat daaraan voor een goed deel de tegenwoordige
treurige gesteldheid van zaken zou zijn toe te schrijven
op de tegenwoordige Regering van toepassing zou
moeten zijn.

Immers het is zeker, dat de uitkomst over de jaren
1841 en 1842 niet door het bestaan van bijzondere
fondsen of administraties, maar alleen daarom treurig
is, omdat de opbrengst der gewone belastingen, en
hoofdzakelijk de bijdragen uit de koloniale middelen,
om bekende oorzaken, beneden het daarvoor geraamd
bedrag gebleven zijn.

Voor zoo veel het gebruik van eenige Rijksfondsen,
tot bijzondere einden bestemd, nog niet bij de wet
geregeld is, of deze fondsen niet in de gewijzigde be-
grooting zijn opgenomen, zullen tot zoodanige regeling
speciale voorstellen worden gedaan.

Wat betreft de in deze paragraaf voorgedragen be-
denking over de rente van staatschuld, welke met
october van elk jaar verschijnt, en welke vele leden
meenen dat slechts voor negen maanden op de begroo-
ting voorkomt, wordt opgemerkt, dat op de begroo-
ting van elk dienstjaar wordt gebracht de rente, die in den
loop van het dienstjaar verschijnt en betaalbaar moet
worden gesteld; die heeft immers aldus plaats gehad,
zonder dat zulks tot aanmerking heeft geleid; want de
schuld is niet vorderbaar vóór den verschijndag. Elk
dienstjaar wordt alzoo met de volle rente over twaalf
maanden belast.

De gevolgtrekking, dat door deze handelwijze een
volgend dienstjaar met een te kort zou aanvangen,
schijnt onjuist, evenzeer als dat daardoor dienstver-
menging zou plaats hebben. Het toegeven aan deze beden-
king zou geen ander gevolg hebben dan dat de helft der
fondsen, benoodigd voor de rentebetalingen met april
van elk jaar, reeds met het einde van het voorafgaand
jaar in 's Rijks kas zou moeten aanwezig zijn, en daar
drie maanden lang zou moeten verblijven, en dat het
halfjaar renten, verschijnende 1 april van ieder jaar, uit
de begrootingen van twee dienstjaren zou moeten wor-
den voldaan.

Met betrekking tot de opmerking, dat een gedeelte
der pensioenen, over het laatste halfjaar, niet gedekt
zou zijn, vermoent de Regering te mogen verwijzen
naar hetgene deswege tot opheldering van de beantwoor-
ding der bedenkingen over de begrootingswetten van
1842—1843 is gezegd: zijnde de nota aan het slot van
ieder hoofdstuk geplaatst, om daardoor tegemoet te
komen aan het bij de Algemeene Rekenkamer gerezen
bezwaar, welk collegie zich op grond van art. 27 hare
instructie voor onbevoegd heeft verklaard, om een
gedeelte der pensioenen over het tweede halfjaar van
1841 op de begroo-ting van 1842 te verevenen, anders
dan ten gevolge eener wettelijke bepaling, waaraan
alzo bij de berekeningen over 1844 en 1845 wordt
voldaan.

Om inmiddels deze mindere regelmatigheid van liever-
lede te doen ophouden, heeft de Regering reeds sedert
eenen geruimen tijd maatregelen genomen, welke het
voortuigt geven dat binnen eenige jaren het bezwaar
ten eenemale zal verdwijnen, door namelijk alle toe-

gekend wordende, te doen inschrijven in het
grootboek, waarvan de uitbetaling van januarij tot 31
december loopt.

De toelagen, welke sommige ambtenaren genieten,
die vroeger in het genot van hogere tractementen waren,
boven de later voor hunne betrekking bepaalde normale
beloofing, zijn, op vroeger verlaagen der Kamer, thans
nevens de tractementen dier ambtenaren aangewezen,
ten einde zoo deinde van het gezamenlijk bedrag van
een en ander te doen blijken. Deze zijn nogtans
in de toelichtende staten specifiek vermeld en worden
alzo aan de kennisneming der Staten-Generaal niet
onthouden.

Ondertusschen zijn die toelagen inderdaad van afbo-
pende aard, en het cijfer daarvan moet, in even-
redigheid met het aftreden van de tegenwoordige titu-
larissen, die in het genot daarvan zijn, van lieverlede
verminderen.

Van nieuwe toekenning van toelagen boven vaste
tractementen is der Regering niets bekend.

§ 5. Bij onderscheidene departementen is reeds aan
het besluit van den 29 Augustus 1842 gevolg gegeven,
en zijn de pensioenen dien ten gevolge verminderd;
bij de zulken, waar dit door menigvuldige werk-
zaamheden en het groot getal gepensioneerden nog
niet heeft kunnen plaats hebben, is dit werk reeds
ver gevorderd, en het vermoetelijk gevolg daarvan,
op de beraming der benodigde pensioenen, voor het
jaar 1844 en 1845 toegepast.

De toeneming van het geheel cijfer der pensioenen,
welke desniettoegenstaande plaats heeft en bevreemding
heeft verwekt, heeft noodwendig moeten ontstaan door
het opheffen der wachtgelden en het pensioneren van
hen die ze genoten, voor zoover zij daarop aanspraak
zija bevonden te hebben, welke eerstgemelden op de
loopende begroo-ting nog voor meer dan f 400,000
voorkomen en bij de thans in onderzoek zijnde be-
grooting geheel en al achterwege zijn gelaten.

Overigens dient het niet uit het oog te worden verloren
dat, bij elke vereenvoudiging in eenigen tak van be-
heer, gepaard met het ontslag van ambtenaren, wel
is waar, het bedrag der pensioenen tijdelijk belast
wordt, doch dat eene grootere besparing op tractemen-
ten, als anderszins, daar tegenover staat.

Het lot, aan een vroeger voorstel wegens eene wet
op de pensioenen te beurt gevallen, heeft de Regering
geenszins doer besluiten om van nadere pogingen des-
wege af te zien.

Daar echter de meeningen der leden zoo zeer onder-
ling verschillen, dat de regering vruchteloos gepoogd
heeft eene meerderheid te konnen, zoo heeft zij ge-
meend, voor alsnog, en bij meer dringende aangele-
genheden, geen nader voorstel van wet over de pen-
sioenen te moeten doen, te minder, daar men zich
niet kan herinneren, dat eenige toezegging daartoo
door den minister van Finantien zou zijn gedaan.

Aan den wensch der Kamer, dat ambtenaren die
wachtgelden genieten bij voorkeur weder zullen ge-
plaatst worden, kan alleen dan worden voldaan, wan-
neer zij de noodige geschiktheid voor vacerende be-
trekkingen hebben; missen zij die, dan wordt zulks
door de zorg van een geregeld Staatsbestuur verboden,
en de op pensioen-stelling van die persoon noodzakelijk.

§ 6. Hetgene hier wordt verlangd, staat gelijk met
het opmaken eener volledige staatsrekening, waaraan
het ondoenlijk is voor alsnog te voldoen.

De rekening onder 1 Januarij 1843, anders gezegd,
het verslag, bedoeld bij art. 126 der Grondwet, met
welker vervaardiging men zich thans onledig houdt,
en die in de zitting van 1843—1844 zal worden aan-
geboden, zal voor zoo veel de verantwoording der ont-
vangsten en uitgaven betreft, volgens een gewijzigd
model, in overeenstemming met de voorschriften en
bedoelingen der wet, houdende instructie voor de al-
gemeene Rekenkamer, worden ingerigt. Overigens is
uit de aanmerkingen niet gebleken, in welk opzigt
de overgelegde rekeningen over 1840 en 1841 den
waren stand van zaken niet duidelijk zouden voorstel-
len, daar de oorzaken, waaraan het te kort over de
jaren 1840 en vroeger is toe te schrijven, geheel afge-
scheiden van de dienstjaren 1841 en later, daarbij
omstandig zijn uiteengezet (bladzijden 12 en 13 der
laatst ingediende rekening), en voorts al de ontvang-
sten en uitgaven, zoowel die op ramingen en begroo-
tingen zijn gegrond, als de zoodanige welke daarmede
niet onmiddellijk in verband staan, naar behooren
worden verantwoord.

Intusschen vleit men zich, dat de gemaakte bedenkin-
gen zoo veel mogelijk zullen zijn opgelost, door de aan-

de Kamer, bij gelegenheid der overwegingen over het ont-
werp van wet tot regeling van de openbare schuld,
reeds medegedeelde nota tot toelichting der staats-
rekening, onder 1 Januarij 1842 opgemaakt, waartoe
dan ook wordt verwezen.

Eene op zich afvande staatsrekening over het dienst-
jaar 1844 zou over het geheel weinig licht verspreiden,
daar dese toch met het algemeen overzigt van den
toestand van 's Rijks schatkist, hetwelk allereerst in de
staatsrekening te vinden is, zou dienen te worden in
verband gebracht.

§ 7. Tot oplossing en wederlegging der bedenkingen,
welke tegen den vorm, waarin de verschillende hoofd-
stukken thans vervat zijn, zijn ontstaan, moge het vol-
gende strekken:

De voorgestelde begrootingswetten zijn voor alle hoofd-
stukken stelsel- en gelijkmatig ingerigt.

Vroeger bestond in de wijze van samenstelling veel
verschil tusschen de onderscheiden departementen van
algemeen bestuur, doch toen ook waren de berekenin-
gen, die tot grondslag strekken, meer bepaaldelijk als
inlichtingen te beschouwen, om aan te toonen voor
welke waarschijnlijke behoeften het cijfer der begroo-
ting de zamengetrokken som uitmaakt.

Door de wet van 5 october 1841 (Staatsblad n. 40),
bij welker 23 artikel eene verevening en verantwoor-
ding per artikel is bepaald, werd het noodig, het bedrag
per artikel op eene wettige wijze vast te stellen; van
daar het tegenwoordig voorstel, om de staten van bere-
kening, het bedrag per artikel aanwijzende, in de wet
op te nemen.

De specificatie van al de onderdeelen, in de afzoni-
derlijke bijlage of toelichtende staten voorkomende, en
tot veelvuldige bijzonderheden afdalende, kan en behoeft,
om dezelfde reden, niet in de wet voor te komen,
want het zijn niet deze onderdeelen, waarop volgens
de wet van 5 october afzonderlijk moet verevend worden.

Eene meerdere uitbreiding aan de met de wet vast te
stellen berekeningen te geven, zou noodwendig vele
moeijelijkheden en stagnatie in de dienst veroorzaken,
zoo als werkelijk ten opzichte van de loopende begroo-
ting ondervonden is, om dat het onmogelijk is alle
noodige uitgaven te specificeren, of te voorzien welke
veranderingen in de uitgaven, voor sommige onderdeelen,
in den loop van twee dienstjaren noodig kunnen worden.

De Regering heeft uit dien hoofde gemeende, bij de
eerste, na de vaststelling der instructie voor de Alge-
meene Rekenkamer, voorgedragen begrootingswetten,
de berekeningen alleen per artikel, om later achter de
wet in het Staatsblad te worden geplaatst, te moeten
zegen, ten einde aan het voorschrift van art. 23 dier
instructie door de Algemeene Rekenkamer kunne worden
voldaan, en zij heeft niet te te min, om de Staten-Generaal
met alle verdere details der afzonderlijke artikelen bekend
te maken, daarnevens toelichtende staten gevoegd, in
welke al die opgaven begrepen zijn, welke in de bere-
keningen der thans loopende begrootingen zijn opgeno-
men, zoodat, volgens den thans door de Regering in-
geslagen weg, zoo zij meent, juist en volkomen zal
worden voldaan aan het vereischte, dat de Staten-Generaal
de uitgaven per artikel met de ramingen per artikel
zullen kunnen vergelijken. Wel verre dus van in strijd
te zijn met de letter en den geest der wet van 5 october
1841, is de nu aangeboden begroo-ting daarmede over-
eenkomende, en geschikt om eene goede en volledige
controle op 's Lands uitgaven te bevorderen.

§ 8. Door de voorgestelde inrigting der begrootings-
wetten wordt geenszins te kort gedaan aan de bevoegd-
heid tot overschrijving van het eene artikel naar het
andere van hetzelfde hoofdstuk; het is onnoodig om
ten aanzien dier grondwettige en wettige bevoegdheid
eenige reserve te maken.

De verwezenlijking van het denkbeeld, om nevens de
geldkolom van de geraamde benoedigheden te voegen
eene andere geldkolom, aanwijzende hoeveel volgens
het laatst afgesloten dienstjaar voor gelijksoortig onder-
werp werkelijk besteed is, zou tot onduidelijkheid en
tot verkeerde gevolgtrekkingen aanleiding geven, vooral
uit aanmerking van den afstand tusschen het in vergelij-
king te brengen verloop en de toekomstige dienst-
jaren, in verband met de verschillende inrigting der
begrootingen over die dienstjaren.

De Regering heeft het drukken der toelichtende
staten niet noodig geoordeeld, omdat, zoo als reeds is
gezegd, deze enkel tot inlichting strekken en van die
uitgewerkte staten voor elke Afdeling der Kamer een
afschrift geleverd is.

Ook doet recht hant deertogen eene andere bedenking op,
namelijk dat in deze staten reeds zijn aangewezen d

